

K R I S T I N
H A R M E L

EGY LÁNY
PÁRIZSBAN

Párizs, 1939:

Két fiatal édesanya, Elise és Juliette szoros barátságot kötnek, amikor egy nap megismerkednek a gyönyörű Bois de Boulogne-ban. Bár a háború árnyéka rávetül Európára, egyik nő sem sejtí, hogy az életük hamarosan visszavonhatatlanul megváltozik.

Amikor Elise a német megszállók célpontjává válik, barátnőjére bízta a legértékesebb kincsét, a kislányát, Juliette lányának játszópajtását. De háború idején nincs biztonságos hely, még egy olyan csendes kis könyvesboltban sem, mint Juliette üzlete, a Librairie des Rêves, és amikor a környéket bombatalálat éri, Juliette élete is romba dől.

Több mint egy év elteltével, a háború vége után Elise visszatér, hogy újra a lányával legyen, de a barátnője könyvesboltja helyén csupán romokat talál, Juliette-nek pedig nyoma sincs. Mi történt a lányával azokban a szörnyű, utolsó percekben? Úgy tűnik, Juliette-et a föld nyelte el, és magával vitt minden választ. Elise-t a kétségbeesett kutatás New Yorkba – és Juliette-hez – sodorja, egy utolsó, végzetes találkozásra.

KRISTIN HARMEL

számos regény bestsellerszerzője, például A tovatűnő csillagok erdeje, az Elveszett nevek könyve, valamint A borász felesége is az ő műve. A könyveit több mint harminc nyelven adják ki. A népszerű websorozat, a Friends and Fiction társalapítója és műsorvezetője. A szerző jelenleg a floridai Orlandóban él.

TUDJON MEG TÖBBET A KÖNYVRŐL:

www.kristinharmel.com

www.facebook.com/MontBlancValogatás

www.facebook.com/DreamKonyvek

„Az Egy lány Párizsban szívfacsaró és felemelő olvasmány. Megrendítő portré arról, hogy a legártatlanabb körülmények között is érezhetünk büntudatot, és fontos emlékeztető, hogy lépünk tovább, mielőtt a múlt csapdába ejtene minket.”

[The New York Times](#)

„Kristin Harmel az egyik olyan szerző, akinek a könyveit muszáj elolvasnom, és az Egy lány Párizsban imádtam... Harmel könyve a történelmi regények legjobb példája. Élénken kelt életre egy adott korszakot, tanítja és meg is hatja az olvasót.”

[Amazon](#)

„Az Egy lány Párizsban ellopta - és összetörte - a történelmi regényeket szerető szívemet. Csodálatosan megírt és érzelmekkel teli történet... Biztosan örömet okoz majd Harmel odaadó rajongóinak, és sok újat is szerez. Egyszerűen csodálatos!”

[Goodreads](#)

„Erőteljes történet az anyai szeretet mélységéről és azokról a lehetetlen döntésekről, amelyeket háború idején kell meghozni. Részben rejtélyes, részben családtörténet, részben tisztelgés a művészi lélek előtt. A könyv könnyeket csalt a szemembe, és az utolsó oldalig lebilincsel. Letehetetlen volt.”

[Storygraph](#)

K R I S T I N H A R M E L

EGY LÁNY
PÁRIZSBAN

— részlet —

❖ ELSŐ FEJEZET ❖

1939. szeptember

A nyár még ott időzött, de a levegő csípős volt azon a reggelen, az ősz már az ajtón kopogtatott, amikor Elise LeClair Párizs nyugati pereme felé sietett. Általában nagyon szerette a nyarat, azt akarta, hogy örökké tartson, de ebben az évben más volt, mivel mindössze négy hónap múlva a baba megérkezik, és minden megváltozik. Így kell lennie, nemde? A hasát simogatva surrant be az árnyas Bois de Boulogne ölelő karjai közé.

A feje felett gesztenyefák, tölgyfák és cédrusok lombkoronái alkottak boltívet, és fokozatosan kizárták a napot. A nő rálépett az első kanyargós ösvényre, majd egy másikra, egyre mélyebbre jutva a parkban. Ugyanaz az ég nyújtózott egész Párizs felett, de itt Elise egyszerűen önmaga volt alatta, nem egy nő, akit a szomszédsága, a társadalmi helyzete, a férje határozott meg.

Amikor négy évvel ezelőtt feleségül ment Olivier-hez, nem sejtette, hogy minél tovább áll a férje mellett, annál láthatatlanabbá válik. New Yorkban találkoztak 1935 elején, és elbűvölte a férfi nyers tehetsége. Oliver olyasmiket művelt az ecsettel, amiről a legtöbb művész csak álmodhatott. Huszonkilenc éves volt, Elise huszonhárom, és abban az évben jelent meg először a magazinokban. Az *Art Digest* azt írta róla, hogy „ő a következő nagy művész, aki üdvözlét küldi Európából”. A *Collier* úgy fogalmazott, hogy „az ecsettel úgy bánik, mint Picasso, a külseje pedig, mint Clark Gable-é”, a *New York Times* pedig kijelentette róla, hogy „az új kor Monet-ja”, ami nem volt igaz, mert a stílusa nem hasonlított a francia mesteréhez, de a lényeg egyértelmű volt. A művészvilág ünnepeltje volt, és amikor Elise-re pillantott, a lány nem tudott félrenézni.

Ő is művész volt, vagyis inkább az akart lenni. Szeretett rajzolni, szeretett festeni, de az ő igazi eszközét a szobrászat jelentette. A szülei meghaltak, amikor tizenkilenc éves volt, úgy érezte, elveszetten sodródik, és Olivier tutajt ajánlott számára egy másik életbe. A férfi volt az első, aki megmutatta számára a fát az agyag alternatívájaként. Azt mondta, hogy kalapáccsal és vésővel kiadhatja magából a fájaldmát, és igaza lett. Amikor két hónappal később megkérte a kezét, a lány hálával és hitetlenkedve reagált: Olivier LeClair feleségül akarja venni *őt*?

Csak az azóta eltelt években ébredt rá, hogy a házasságnak partnerségnek kellene lennie, nem bálványimádatnak. Ahogy fokról fokra megismerte azt az Olivier-t, akit a világ nem ismert, azt, aki horkolt álmában, túl sok whiskey-t ivott, aki dühében festővásznakot tört össze, amikor a fejében élő képek nem egyeztek azokkal, amiket festett, a férfi lassan lecsúszott a piadesztálról. De idővel ugyanúgy megszerette őt a sötétségért, mint a fényért, ami néha kiáramlott belőle, elhomályosítva minden mást a röp pályáján.

A gond az volt, hogy úgy tűnt, Olivier nem társat akar. Elise azt hitte, a férje látja benne a nyers tehetséget, a művészethez értő szemet. De most, az utólagos bölcsesség tisztánlátásával visszatekintve, úgy tűnt, a férfi csak egy képzett segédet keresett. És így az élet a lakásukban egyre feszültebbé vált, Olivier egyre gyakrabban kritizálta a faragott alkotásait, egyre egyértelműbb homlokráncolással nézte a felesége műveit. Még most is, amikor a gyermekük a hátsóban növekedett, kívül-belül megváltoztatva az alakját, úgy érezte, gúzsba köti a házassága, fuldokolt az oxigénhiánytól a nagy, hatodik emeleti lakásukban Párizs elegáns *seizième arrondissement**-jében.

Ezért kellett eljönnie – ahogy azt gyakran megtette – a terpeszkedő parkba, ami Párizs nyugati külvárosáig nyújtózott. Itt, ahol senki sem úgy ismerte őt, mint Olivier LeClair feleségét, érezte, hogy a szorítás fokozatosan lazul. Érezte, hogy bizseregnek az ujjbegyei, kész újra vésni. A bizsergés csak akkor maradt abba, amikor besétált a lakásuk ajtaján. Visszahúzódott benne a kreatív szellem.

De a baba! A baba mindent megváltoztat. A terhességet nem tervezték, de Olivier olyan hévvel fogadta a hírt, amire Elise nem számított.

– Ó, Elise, a fiunk tökéletes lesz – jelentette ki a férje, amikor közölte a hírt, a szemében könnyek csillogtak. – A legjobb részek belőled és belőlem. Valaki, aki továbbviszi az örökségünket.

A nő nehézkesen ült a padon az egyik gyalogösvény mellett. Ma a szokásosnál jobban fájtak az ízületei; a baba mocorgott és mélyen ült, belenyomódott a medencecsontjába. Lehajolt, hogy elővegye a rajztömbjét és egy pittkrétát a táskájából, és ahogy újra felegyenesedett, éles fájdalom hasított a jobb oldalába a mellkasa alatt, de ugyanolyan gyors-

* 16. kerület

san el is múlt. Mély levegőt vett, és rajzolni kezdte a vörösbegyét, ami az egyik felette lévő ágon büszkén építette a fészket, és ügyet sem vetett rá.

Elise rajzai mindig is kicsit őrülnék tűntek, még neki magának is, mert nem próbált precíz képeket papírra vetni. A rajzok inkább a szögek összetettségét, a mozgás íveit ragadták meg, hogy később megtalálhassa ugyanazokat az alakokat a fában. Ahogy gyorsan felvázolta a vörösbegy jobb szárnyát, máris elképzelte, ahogy a vékony faszalagok lehullanak az ujjai alatt. A madár megfordult, néhány gallyat más szögbe rakott, és Elise keze azonnal követte a nyakát, az éles, pattogós mozdulatokat, ahogy az megrövidült és megnyúlt.

Ahogy egyre világosabb lett a nap, a nő elveszítette az időérzékét, lerajzolta a madár csőrét, kíváncsi szemét. És amikor elrepült – Elise tudta, hogy előbb-utóbb így lesz –, talált egy másik vörösbegyét, majd lapozott. Újra megragadta a szárnyai finom állását, ahogy vékony testéhez simultak. Aztán hirtelen ez a madár is felemelkedett, a nőre pillantott, aztán tovaszállt, Elise pedig várakozóan nézett le a tömbre. Ennyi már biztosan elég, hogy dolgozhasson belőle.

De a határozott madárrajzok helyett, amikre számított, a lap vonalak és ívek dühös kavalkádjával volt tele. Egy pillanatig Elise hitetlenkedve bámult rá, aztán letépte a tömből, félbehajtotta, majd a csalódottságtól felnyögve összegyűrte. Előrehajolt, és a homlokát az ökölbe szorított tenyeréhez nyomta. Miért van az, hogy úgy tűnik, bármibe fog mostanában, az balul sül el?

Hirtelen felállt, a pulzusa zakatolt. Nem csinálhatta ezt tovább, hogy hosszú sétákra megy, amelyek nem vezetnek sehová, és úgy tér haza, hogy a gondolatai még mindig kuszák, a keze még mindig tétlen. Ellépett a padtól, de hirtelen az alhasába visszatért a fájdalom, most erősebben, olyan

élesen, hogy elakadt a lélegzete, és megbotlott, ahogy kétrét görnyedt. A pad után nyúlt, hogy megtámaszkodjon, de elvétette, a keze haszontalanul szelte át a levegőt, miközben térdre esett.

– Madame! – Egy hang, egy női hang ért el hozzá valahonnan a közelből, de Elise alig hallotta a fülében csengő hangoktól.

– A baba – sikerült kimondania, aztán ott állt mellette egy nő, aki megragadta a könyökét, felsegítette, és a világ újra fókuszba került.

– Madame – kérdezte a nő aggódva –, jól érzi magát?

Elise néhányszor pislogott, és próbált udvariasan mosolyogni, de máris zavarba jött.

– Ó, jól vagyok, kutya bajom – válaszolta. – Csak egy kicsit szédülök.

A nő továbbra is fogta a karját, és Elise most először figyelt rá. Körülbelül egykorúak lehettek, és a nő arca, bár ráncolódott az aggodalomtól, gyönyörű volt, olyan éles, vékony vonásokkal, amelyeket Olivier nagyon szeretett megfesteni, az ajka kicsi és íves, a szeme palaszürke, mint a Szajna vihar előtt.

– Maman? – A hang a nő háta mögül érkezett, és Elise körülnézve látta, hogy egy körülbelül négyéves, gesztenyebarna fürtös kisfiú áll ott kék rövidnadrágban és ropogós ingben, a keze egy babakocsi fogantyúját szorongatta, amiben egy kisebb fiú ült ugyanilyen ruhában és ugyanolyan fürtökkel.

– Jó ég! – mondta Elise nevetve, elhúzódott a másik nőtől, bár még mindig bizonytalanul állt a lábán. – Megijesztettem a gyerekeit. Borzasztóan sajnálom!

– Nincs miért bocsánatot kérnie, madame – mondta a nő röpké mosolyt villantva, aztán a fiahoz fordult. – Minden rendben, drágáim.

– De ki ez a néni? – kérdezte az idősebb fiú, és aggódva Elise-re pillantott.

– A nevem Madame LeClair – válaszolta Elise olyan mosollyal, amitől azt remélte, hogy megnyugtatja a gyereket. Aztán az édesanyához fordulva hozzátette: – Elise LeClair. És tényleg tökéletesen jól vagyok.

– Juliette Foulon – válaszolta a nő, de úgy tűnt nem győzték meg. – Nos, indulhatunk, Madame LeClair?

– Indulhatunk?

– Természetesen egy orvoshoz, Madame LeClair.

– Ó! – Olivier aggódni fog, ha hamarosan nem tér vissza a lakásba. Már így is tovább maradt, mint tervezte. – Ez igazán kedves, de nem, köszönöm! Tudja, haza kell érnem.

Madame Foulon egy lépést hátrált, és Elise csak ekkor vette észre a domborulatot a másik nő hasán, ami kicsit nagyobb volt, mint az övé. Ő is gyermeket várt.

– Hívathatunk önnek egy kocsit, miután jártunk egy orvosnál – mondta nyugodtan. – De... – Valami megvillant a nő szemében. – Nos, nem tudnám elviselni a gondolatot, ha valami történe önnel. Mikorra várja a kisbabáját?

Elise habozott.

– Az orvos azt mondja, januárra. Ön?

Madame Foulon szeme felcsillant.

– Szintén januárra! Szerintem ezúttal lány lesz, érzem. Ki tudja, talán még barátok is lesznek, az én gyerekem és a magáé. Na, jöjjön, a boltom nagyon közel van a parkhoz. Támaszkodhat a kocsira, ha segítségre van szüksége. – Máris eltévedte Elise-t a padtól, és ő meglepetten tapasztalta, hogy megkönnyebbül attól, hogy vezetik.

– Ha biztos benne – mondta. – Nem akarok kényelmetlenséget okozni.

– Egyáltalán nem kényelmetlenség. Ami azt illeti, ragszkodom hozzá. Na, gyertek, fiúk! – mondta Madame Foulon a gyerekeinek. Az idősebb az anyja után szaladt, a ki-

sebb a nyakát nyújtogatta, és kihívóan nézett vissza Elise-re a kocsijából, mintha azt mondaná, hogy merjen csak ellenkezni. – Hazavisszük magunkkal Madame LeClairt.

❖ MÁSODIK FEJEZET ❖

Juliette tudta, még mielőtt a nő összeesett volna, hogy valami baj van. A terhességei gyors egymásutánban követték egymást, ami elég volt ahhoz, hogy a téma szakértőjévé váljon. A most négyéves Claude érkezett először, gyorsan követte őt Antoinette, aki mindössze tizenhárom nappal később meghalt, és aki most egy, a parktól délre fekvő temető hideg földje alatt pihen. Ezután Alphonse érkezett, aki kétéves, meglepetésként született a gyászból, és most Juliette újra gyermeket várt, akiről tudta, hogy lány, és rettegett, hogy ugyanúgy elveszíti, mint Antoinette-et. Nem tudná még egyszer elviselni azt a fájdalmat, minden este azért imádkozott, hogy a szívében tátongó űrt egy nap betöltsék.

A másik nő – Elise LeClair – egy ideges csikóra emlékeztette, a mozdulatai szaggatottak voltak, az izmai futásra készen megfeszültek. De Juliette-nek nagy gyakorlata volt abban, hogy rávegye Claude-ot és Alphonse-ot, hogy azt tegyék, amit ő akar, úgyhogy vidám könnyedséggel a park

déli széléhez vezető ösvény felé noszogatta a nőt, miközben folyamatosan csevegett vele.

Madame LeClair valószínűleg azt hitte, hogy az csupán szófordulat volt, hogy nem tudná elviselni, ha hagyná, hogy valami rossz történjen. De ez volt az igazság. Juliette-et mindig is vonzották – már azelőtt is, hogy saját gyerekei lettek volna – az elveszett gyerekek, sérült madarak, kóbor macskák, bárki, aki segítségre szorult. A férje, Paul azt mondta, ez az egyik dolog, amit szeret benne. Ami azt illeti, éppen ebben a parkban találkoztak először, a terjeszkedő Bois de Boulogne-ban, öt évvel ezelőtt, amikor Juliette a nyarat az idős *grand-tanté*vel, az édesanyja nagynénjével, Marie-vel töltötte, aki a *seizième*-ben lakott, a parktól keletre. Épp egy erdős ösvényen sétált aznap, amikor belebotlott egy aprócska, sebesült verébbe. Könnyes szemmel kézbe vette, gyorsan körülnézett, segítséget keresve, és a tekintete megakadt egy magas, széles vállú, felé sétáló férfin. A homokszőke hajába ősz foltok vegyültek.

– Bocssáson meg! – szólította meg Juliette a legjobb franciaságával. Az édesanyja, aki néhány évvel azelőtt hunyt el, ragaszkodott hozzá, hogy megtanulja az ősei nyelvét, bár a családjá már két generáció óta az Államokban élt. – Nem tudja, hogy van-e valaki, aki segíthetne megmenteni ezt a madarat?

A férfi megállt és nézte őt, aztán kedves mosolyra derült.

– *Américaine?*

A jelek szerint Juliette franciája nem volt olyan hibátlan, mint remélte.

– *Oui, monsieur.* Csak látogatóban vagyok itt, de ez a szegény madár...

– Jöjjön velem! – válaszolta a férfi lassú és megfontolt angolsággal. – Elviszem magát és a madarát Docteur Babinhez.

Mint kiderült, Docteur Babin nem állatorvos volt, inkább általános orvos, és gyakori vásárlója a kis könyvesbolt-nak, amit a jóképű férfi – aki Paul Foulon néven mutatkozott be – csupán egy évvel korábban, a szülei halála után vett át. Juliette elmesélte a férfinak, hogy az ő szülei is meghaltak. A férfi gyengéden rámosolygott, majd azt mondta angolul:

– Sajnálom! – És kettőjük között ide-oda mutogatva: – *Deux orphelins.* – Két árva. Franciául nem hangzott annyira szánalmasnak.

Mire Marie grand-tante két hónappal később meghalt tüdőgyulladásban, Paul, aki tizenöt évvel volt idősebb Juliette-nél, már megkérte a kezét, és 1934 végére házások voltak, Juliette pedig átrendezte a boltot, a francia könyvek mellett helyet kaptak az angol nyelvű klasszikusok is, és a Boulogne-Billancourt-i lakosok, valamint Párizs nyugati részének virágzó külföldi közösségei számára úticéllá vált.

Később Docteur Babin segített, amikor világra hozta a két fiát – Claude-ot 1935-ben és Alphonse-ot 1937-ben –, de kettőjük születése között ott volt Antoinette tragédiája, aki egyszerűen nem lélegzett többé álmában. Bár Docteur Babin biztosította, hogy nem az ő hibája volt, Juliette soha nem bocsátott meg magának.

– Madame Foulon, az ilyesmi néha egyszerűen megtörténik – magyarázta, de a nő tudta, hogy hazudik. Juliette volt Antoinette anyja, és nem sikerült életben tartania a gyermekét.

Úgyhogy nem, nem tudta elviselni a gondolatot, hogy magára hagy egy terhes nőt, ha a baba veszélyben van. Mi van, ha valami balul sül el? Talán ez Isten próbatétele. Nem bukik el, ezúttal nem.

– Jöjjön csak! – mondta, és kicsit lelassított, hogy Madame LeClair, aki zihálva megállt, hogy újra a hasához kapjon, tartani tudja a lépést. – Majdnem ott vagyunk, és azon-

nal elküldöm a férjemet Docteur Babinért. Szedd a lábad, Claude!

A kisfiú felnézett rá, nagy szürke szeme – ami ugyanolyan volt, mint az anyjáié – tágra nyílt az aggodalomtól.

– A néni rendben lesz? – kérdezte hangos suttogással.

– Igen, kedvesem – nyugtatta meg vidáman, a feje fölött Elise-re pillantva. – Majdnem a boltnál vagyunk!

– Miféle bolt? – kérdezte Madame LeClair, kezét a kocsi tévé, hogy megtámaszkodjon, miközben igyekezett tartani a lépést.

– Könyvesbolt! – Juliette szándékosan megőrizte a hangja derűsségét, mert mindig úgy gondolta, hogy a vidám csevejnek figyelemelterelő ereje van. Ezt alkalmazta, valahányszor az egyik fiú felhorzsolts térddel vagy kék folttal jött oda hozzá. Egyszerűen tette, amíg rendbe nem jöttek a dolgok. – A férjem szüleié volt, és nagyon keményen dolgoztunk, hogy legyen belőle valami. Még egy gyermekrészleget is berendeztünk, mert a gyerekeknek bele kell szerelmesedniük a szavakba, nem igaz? Ha egy könyvet adsz valakinek, a világot adod neki. És a gyerekek az egész világot megérdemlik, nem gondolja?

Madame LeClair rámeredt, és Juliette eltűnődött, hogy a próbálkozása a derűs csevejre vajon nem tünteti fel dühöngő örültnek.

– Bocsánatot kell kérnem – mondta Juliette. – Néha hajlamos vagyok fecsegni.

– Nem, nem erről van szó. Csak – tévednék? – az accentusa amerikainak hangzik.

Juliette felnyögött.

– Ennyire nyilvánvaló?

– Nem. – Madame LeClair mosolyogva angolra váltott. – Csak én is amerikai vagyok.

– Nahát, ennek mekkora volt az esélye? – Valójában belegondolva az esély megvolt. Juliette olvasta az újságban,

hogy közel harmincezer amerikai él Párizsban vagy környékén. Ezért tűnt annyira fontosnak, hogy angol nyelvű könyvek is legyenek. A város nyugati oldalán élő amerikaiaknak és briteknek kényelmesebb volt eljönni a boltjába, mint elmenni a rue de l'Odéonban, a Luxenburg-kert közelében lévő, ismertebb Shakespeare and Company-be, ami több mint egy óra járásnyira volt.

Kiléptek a park peremén a Roland Garros stadion mellett, és végigsiettek az avenue Jean-Baptiste-Clément-on.

– Mindjárt ott vagyunk! – jelentette ki Juliette derűsen, Claude-dal iparkodva. – La Librairie des Rêves, megjöttünk!

– La Librairie des Rêves? – ismételte zihálva Madame LeClair.

– Ó, igen. Az álmok könyvesboltja. Az én ötletem volt, átneveztük a boltot egy évvel azután, hogy összeházasodtunk, amikor olyan életet éltünk, amelyet mindig is képzelünk. Mindig is hittem abban, hogy a könyvek egyszerűen papírra vetett álmok, amik oda visznek minket, ahová leginkább mennünk kell.

Balra fordultak a kicsi rue Goblet-ra, és a könyvesbolt ott magasodott előttük a bal oldalon. Juliette megkönnyebülten felsóhajtott.

– Megjöttünk! – Betolta a babakocsit az ajtón, aztán nyitva tartotta Claude-nak, majd a nőnek, aki tétován belépett. Madame LeClair körülnézett, befogadta a látványt, Juliette pedig eltűnődött, hogy vajon mit lát. Tudta, hogy a bolt polcok kusza összevisszasága, de mindegyiket nagyon szerette. Egyformán helyet adtak új és használt könyveknek, mivel egy könyv kora mit sem számított, csak az, hogy a történetek mindegyikünkhöz egyedi módon tartozhatnak. Egyesek zsúfoltnak vagy kaotikusnak nevezték volna. Remélte, hogy Madame LeClair nem ilyesféle ember.

– Imádom! – suttogta a nő körülnézve, és Juliette érezte, hogy megkönnyebbülten elernyed a válla.

– Köszönöm! Most üljön le! Elküldöm a férjemet Docteur Babinért, közben pedig Claude hoz magának egy kis vizet. – Idősebb fia azonnal eliramodott a hátsó ajtó felé, ami a család bolt mögötti lakásába vezetett. A másodperc törtrészával később Paul lépett be ugyanazon az ajtón, először Madame LeClairre pillantott, aztán Juliette-re.

– Mi ez az egész, szerelmem? – kérdezte, odalépett, és megcsókolta a nőt, egy teljes másodperccel hosszabban a kötelezőnél. Juliette imádta, hogy valahányszor távol járt, még ha csak egy-két órára is, a férfi mindig ugyanazzal a megkönnyebbüléssel és örömmel fogadta a visszatérését. Juliette napról napra jobban szerette, és a férje is őt. Juliette érezte a tekintete lángolásából, abból, ahogy megérintette, ahogy megcsókolta.

– Ő az új barátnőm, Madame LeClair – közölte vidáman, és biccentett a másik nő felé, aki úgy tűnt, zavarban van. – Reméltem, hogy elmész Docteur Babinért, drágám. Madame LeClair jól van, azt hiszem, de kicsit gyengélkedett, és jobb az óvatosság.

– Igen, hogyne. Örülök, hogy megismerhetem, Madame LeClair! Jövök, amilyen gyorsan csak tudok. – A férfi aggódó pillantást vetett Juliette-re, aki bátorítóan bólintott. Paul éppen akkor sietett ki a bolt ajtaján, amikor Claude kilépett a lakásba vezető ajtón, a kezében egy pohár vízzel, amit csordultig töltött. Óvatosan odaadta Elise-nek, néhány cseppet a nő ruhájára öntött, de úgy tűnt, ő nem bánja.

– *Merci beaucoup!* – mondta kedvesen, a kisfiúra mosolyogva, de pár pillanattal később egyértelművé vált, hogy a fájdalom újabb hulláma cikázik át a testén. Letette a vizet, és összeszorított foggal félrenézett.

Juliette növekvő aggodalommal emelte ki Alphonse-ot a kocsijából, összeborzolta a fürtjeit, és megkérte Claude-ot,

hogy vigye az öccsét a gyermekrészlegre játszani. Claude elindult, Alphonse kezét szorongatva húzta maga után a bizonytalan totyogóst.

– Ez lesz az első? – kérdezte Juliette.

A nő reszketően mosolygott.

– Igen. És biztos vagyok benne, hogy a kisfiam makk-egészséges lesz. Szerintem csak kifulladtam.

Juliette egy biccentéssel fogadta, bár mindketten tudták, hogy az ember nem fullad ki attól, hogy egy park padján üldögél.

– Úgy gondolja, fiú lesz? A gyermeke.

– A férjem biztosra veszi.

– És maga mit gondol?

– Azt, hogy... még nem tudom. – A nő habozott. – Félek, hogy egy lány csalódást okozna neki.

– Badarság! – Juliette megszorította Madame LeClair kezét, ami hideg volt és remegett. – Az apák azonnal belehabarodnak a kislányaikba. – Vissza kellett pislognia a könyveit, amikor eszébe jutott Paul arca, amikor először látta az aprócska és csendes Antoinette-et. Claude, az elsőszülöttjük üvöltve jött a világra, Antoinette úgy bukkant elő, mint egy riadt pillangó, ami még nem kész elhagyni a bábját.

Madame LeClair körülnézett a boltban, aztán a fájdalom újabb hulláma sújtott le rá. Az arca elsápadt, összegörnyedve simogatta a hasát.

– Egyre rosszabbak, igaz? – kérdezte Juliette a lehető leghiggadtabban, az elülső kirakat felé pillantva, azért imádkozott, hogy Paul hamarosan visszatérjen az orvossal.

– Boldogulok – mondta rekedten Madame LeClair, és újra kiegyenesedett.

– Hát persze, hogy így lesz. De anya lesz, és hamarosan rájön majd, hogy az anyáknak minden segítségre szükségük van, amit csak kaphatnak. – Juliette újra megfogta Madame LeClair kezét. – Anyának lenni nagyon is megéri, termé-

szetesen, de nehéz lehet – tette hozzá a gyerekrészleg felé pillantva, ahol Claude csendesen játszott Alphonse-zal, fejüket összeesküvőn összedugták. Büntudatot érzett, amiért hangosan kimondta a szavakat, mert a gyerekei nagy áldást jelentettek, és tudta, hogy megtalálta a helyét a világban, de azzal, hogy anya lett, magából is rengeteg mindent elveszített.

– Nehezebb, mint feleségnek lenni? – Madame LeClair erőtlenül rámosolygott, és Juliette lenyelte a nyugtalanság torkába gyűlő gombócát. El sem tudta képzelni, hogy azt gondolja, nehéz feleségnek lenni, de azt is megértette, hogy nem mindenkinek jutott az, ami Paulnak és neki. Olyan szerelem csak egyszer történik az életben.

– Szerintem a szerelem mindig nehéz, mert megkívánja tőlünk, hogy elveszítsünk magunkból egy darabot azért, hogy sokkal többet kapjunk – mondta végül. – De hiszem, hogy bármit is adunk fel, a végén megéri, ha olyasvalakinek adjuk a darabokat, aki ugyanolyan szenvedélyesen szeret minket viszont. – Vigasznak szánta a szavakat, de úgy tűnt, feldúlták Madame LeClairt, aki gyorsan félrenézett.

❖ HARMADIK FEJEZET ❖

Hol is van? A könyvesbolt, a La Librairie des Rêves. Helyes volt, akár egy álomban, ettől a neve csak még illőbb lett. A polcok ott tornyosultak körülöttük, kaotikusan és gyönyörűen, és Elise a bolt elülső részében ülve is észrevette néhány kedvenc kötetét, köztük *Az ember sorsát* André Malraux-tól, akinek Olivier egyszer bemutatta. Akkor ismerkedtek meg, amikor a mostanra megszűnt baloldali Front Populaire-nek dolgoztak. Egyike volt annak a néhány könyvnek, amelyekkel kapcsolatban Olivier-vel egyetértettek.

Elise régen folyton olvasott, és imádta, mert amikor ezt tette, mindig távoli világokba jutott el. Mikor hagyta abba? Valamikor azután, hogy feleségül ment Olivier-hez, aki azt akarta, hogy azokat a könyveket olvassa, amiket ő, hogy megvitathassák a hosszú, bortüzelte vacsorákon, hogy az ő barátaival és azok feleségeivel társalogjon. Ez nem azt jelentette, hogy Elise nem akarta ezt, hiszen része akart lenni a férje világának, azt akarta, hogy olyan pillantással nézzen

rá, ahogy Monsieur Foulont látta a feleségére pillantani. Csakhogy nemigen érdekelték a férjétől kapott könyvek, amiket olyan szocialisták írtak, mint Marx és Cabet. Feladatnak érződtek, amikkel mindenképpen kudarcot vall, nem utolsósorban azért, mert nem értett egyet azzal, amiket mondtak.

A partikon Olivier szerette azt magyarázni az embereknek, hogy az igazi művészet az élet nehézségeiben rejlik, de ahogy Elise most végignézett ezen a tökéletlenül tökéletes bolton, ami telis-tele volt történetekkel, a két testvéren, akik csendben játszottak a polcok között, és Juliette-en, egy olyan nőn, aki nem ismerte őt, de mindent megtett, hogy gondoskodjon róla, nem először gondolkodott el azon, hogy talán az életnek nem kell nehéznek lennie ahhoz, hogy gyönyörű legyen.

De a gondolat beleveszett a fájdalom újabb hullámába, és a könyvesbolt forgott körülötte, ahogy a hasát fogta. Most csakis a baba számított, aki lehet, hogy túlon túl korán jön világra.

Mire a látása kitisztult, Monsieur Foulon újra besietett a bejárati ajtón egy kopaszodó, pápaszemes, középkorú férfival a nyomában. Láthatóan az ebédje közben hívta el az orvost, akinek hatalmas morzsa lógott a szája bal sarkából, és egy szalvéta félig még mindig a gallérjába volt tűrve.

– Madame LeClair, ő itt Docteur Babin – Monsieur Foulon zihálva lélegzett a bemutatás közben.

– Bonjour, Docteur! – És ha mindez semmiség, ha minden ok nélkül zavarta meg Madame Foulon napját a parkban és ennek a szegény embernek az ebédjét? – Köszönöm, hogy eljött, de biztosra veszem, hogy semmi bajom.

– Örömmel hallom, hogy biztos benne, Madame LeClair. – Az orvos kedves tekintettel hajolt le hozzá. – De talán hagynia kellene, hogy ezt én ítéljem meg. Különben

pocsékba mennének az orvosi egyetemen eltöltött évek. Nos, megnézhetjük?

Elise hagyta, hogy Monsieur Foulon felsegítse, és a fér-fira támaszkodott, miközben az átvezette a bolt hátsó be-
járatán keresztül a lakásba, aminek egy konyha és egy kis
nappali volt a földszintjén, és lépcső vezetett az emeletre.

– A lakás többi része az emeleten van – magyarázta a férfi
közvetlen hangnemben, először megkerülve az asszonnyal
egy kupac építőkockát, aztán egy letépett fülű játéknyszit.
– De mint látja, a fiúk lehozzák a játékaikat. Bocsásson meg
a rendetlenségért!

– Egyáltalán nincs rendetlenség – felelte Elise. – Gyö-
nyörű ez a hely.

Monsieur Foulon mosolyogva segített Elise-nek letele-
pedni egy kis kanapéra.

– Én nem biztos, hogy gyönyörűnek nevezném, ma-
dame, de kedves gondolat. – Aztán kihátrált, és intett az or-
vosnak, aki követte őket. – Szóljon, ha bármire szüksége
van, Docteur Babin!

– Mindenképpen.

Az orvos letérdelt Elise mellé, miközben Monsieur
Foulon visszatért a boltba. A keze meleg volt, még a nő ru-
hájának pamutján keresztül is, ahogy a hasát tapogatta, elő-
ször alul a jobb oldalát nyomva meg, aztán a balt.

– Mikor volt az utolsó összehúzóadás, madame?

Elise küszködve felült, feltolta magát a könyökére, mi-
közben zakatolt a szíve.

– Összehúzóadás? Ez az? Tudja, még nem szülhetem meg
a babát. Még túl korai.

Az orvos higgadtnak tűnt, ami kicsit megnyugtatta
Elise-t.

– Gyanítom, hogy ezek jóslófájások, de nézzük meg.
Mikor kezdődtek?

– Nagyjából egy órája. A parkban.

– És azóta hány volt?

Elise ezen elgondolkodott.

– Azt hiszem, öt. Nagyjából tízpercenként.

– Nem közelednek egymáshoz?

– Nem. Nem hinném.

– És sok vizet ivott? Néha a kiszáradás kiválthat jósló-fájásokat.

Ami azt illeti, Elise nem emlékezett, mikor ivott utoljára azelőtt, hogy Madame Foulon idősebb fia odahozta neki a vizet a könyvesboltban néhány perce. Ezt épp el akarta mondani, amikor újabb fájdalomhullám érkezett. Az orvos biztosan látta az arcán, vagy abból, ahogy a teste hirtelen megfeszült, mert ismét a hasára tette a kezét, és miközben Elise átküzdötte magát a kellemetlen görcsökön, lehunyta a szemét, és körbetapogatta a nő derekát, hasát, és itt-ott megnyomta. Amikor a fájdalom csillapodott, a férfi halványan mosolygott, és bólogatott magában.

– Pont, ahogy gondoltam – mondta, és ellépett Elise-től.
– Jóslófájások.

– Tessék?

– Ma nem szüli meg a babát. – Az orvos hangja határozott volt és megnyugtató.

– Biztos benne? – Elise visszaküzdötte magát ülő helyzetbe, nem tudta biztosan, hogy megkönnyebbült-e vagy hitetlenséget érez.

– Igen. Ami azt illeti, Madame LeClair, ez azt jelenti, hogy a teste készül a szülésre. Edzést tart a nagy eseményre.
– Az orvos letörölte a kezét. – Igyon néhány pohár vizet, és pihenjen itt egy kicsit, aztán elindulhat hazafelé.

Bár Elise-nek nem akaródzott elhinni az egyszerű magyarázatot, tényleg jobban érezte magát, miután megitta az első pohár vizet, és még jobban, miután megitta a másodikat

a kis étkezőasztalnál, miközben Madame Foulon ott sürgölődött körülötte.

– Nagyon sajnálom! – mondta Juliette, miután újra megtöltötte Elise poharát. – Jól megvolt egyedül, és nem kellett volna beleavatkoznom.

– Örülök, hogy így tett. – Elise rájött, hogy így is gondolja. – Megijedtem. Őszintén szólva most is félek. Maga szerint az orvosnak igaza van? Nincs mitől tartani?

– Nincs. Fel kellett volna ismernem. – A nő vonásain árnyék suhant át, miközben habozott. – Tudja, elveszítettem egy babát. Néha... hajlamos vagyok túlzásba esni. De el sem tudja képzelni, milyen érzés volt. Én... nem kívánnám senkinek.

– Milyen érzés volt? – kérdezte Elise halkán, de amikor Madame Foulon nem válaszolt azonnal, rájött, hogy rosszul tette. Néha túlságosan is úgy gondolkodott, mint egy művész, az érzelmekre koncentrált, és hogy hogyan tudná rögzíteni azokat, ahelyett, hogy eszébe jutott volna az illem. – Nagyon sajnálom! – tette hozzá sietve. – Ez szörnyen udvariatlan volt tőlem.

– Nem, semmi baj. Ezt még soha senki nem kérdezte tőlem. – Madame Foulon végre könnyes szemmel felpillantott. – Még soha életemben nem voltam annyira kiszolgáltatott. – Habozva a padlót nézte. – A gyász pedig olyan volt, mint egy madárraj, amelyben rengeteg madár van, felrepülnek, de nincs hová menniük. – Felnézett. – Egek, úgy beszélek, mint egy eszelős, igaz?

Elise a madarakra gondolt a parkban, azokra, amiknek a mozdulatait megpróbálta megörökíteni. Juliette szavai valahogy életre keltették őket, úgy, ahogy arra a krétája képtelen volt.

– Egyáltalán nem. Úgy beszél, mint akit nagy veszteség ért. – Érezte, hogy valami megmoccan benne, egy késztetés,

hogy vésőt ragadjon, és megformálja a gyötrelem szimbólumát. – Nagyon sajnálom, Madame Foulon.

– Kérlek, szólíts Juliette-nek! – A nő letörölt egy kósza könnycseppet.

– Csak ha te Elise-nek szólítasz.

Juliette elmosolyodott.

– Esetleg visszajönnél valamikor, Elise?

– Szívesen – felelte a nő. – Nagyon szeretnék.

Juliette kocsit hívott, és miután Elise elbúcsúzott a varázslatos könyvesbolttól, amit a család az otthonának hívott, ott találta magát egy fekete Citroën hátsó ülésén, ami a saját lakása felé tartott a fákkal szegélyezett avenue Mozarton. Gyors utazás volt, csendben töltötte, kibámult az ablakon, a feje felett vadul és szabadon elhúzó madarakat bámulta. Juliette hangját hallotta az emlékezetében: *Olyan volt, mint egy madárraj, amelyben rengeteg madár van, felrepülnek, de nincs hová menniük.*

A kocsi nemsokára megállt az épület előtt. Elise némán ment fel a rozoga lifttel a hatodik emeleti lakásba. Üres volt, Olivier valószínűleg egy találkozón lehetett, Elise pedig bement a műtermébe, egy aprócska, ablaktalan hátsó helyiségbe, ami egykor raktár volt. Olivier természetesen egy hálószobát választott a műtermének, ami keletre nézett a napfürdette cink háztetőik felett a Place Rodinig, de látszólag észszerűen gondolkodott, amikor a feleségének gyakorlatilag egy túlméretezett szekrényt adott.

– Neked nincs szükséged ablakokra, mint nekem – közölte. – A fa bármilyen fényben fa. Viszont nekem fényre van szükségem, Elise, hogy pontosan a megfelelő színeket keverjem ki a palettán.

Persze igaza volt, de itt, ahová a férfi sosem lépett be, Elise néha elveszettnek érezte magát. Ha sosem jönne ki in-

nen, a férje rátalálna, vagy egyszerűen beleveszne a lakásba, magába szívják a falak?

Elise jó ideje először érzett valamit, tényleg érzett valamit. A találkozás Juliette-tel megnyitott egy gátat, amiről azt sem tudta, hogy zárva van, és most, amikor elővett egy akkora hársfatömböt, mint Juliette egyik könyvkupaca, valami átáramlott az ujjai között. Mélyet lélegzett, és odahajolt a fához, magába szívtá a leveles, diós illatát, aztán mindenféle tudatos mérlegelés nélkül a munkapadján gondosan elrendezett eszközök sora felé nyúlt. A lapos és íves vésők, a ráspolyok, reszelők – mind különféle méretben és alakban – rendezett sorban feküdtek ott, a pengék a nő felé néztek. Ez egy öreg fafaragó trükkje volt, hogy azonosítani tudja a szerszámokat és az eszközöket a formájuk alapján, anélkül hogy meg kellene állnia gondolkodni.

Most a bal kezével megfogta egy nagy íves véső sima nyelét, és a jobbal felvette a fakalapácsát. Kissé behajlított lábbal állt, hogy megtámassza magát, odaillesztette a vésőt és a kalapáccsal belemélyesztette a fatömbbe, egyszer, aztán újra és újra, nagy fadaraboktól szabadulva meg a széleken, lelki szemei előtt már látta, hogy milyen alakot fog ölteni. Mielőtt megtanult dolgozni a fával, mindig úgy képzelte, hogy a fafaragás az agyagszobrászathoz hasonlóan alapvetően a kezek munkája, ahogy rátalálnak a formára az anyagban. De ehhez a feladathoz az egész testére szüksége volt, és miközben azon dolgozott, hogy alakot öltjön egy formátlan tömb, a vállalai sajogtak az erőfeszítéstől, a hátizmai pedig daldoltak a megerőltetéstől. Katartikus élmény volt eggyé válni az alkotással, amit létrehozott, és úgy érezte, hogy él, ahogy a hétköznapokban sohasem. Itt az egész teste tudta, mit tegyen. Itt nem létezett rossz mozdulat.

Amikor megtudta, hogy gyermeket vár, aggódott, hogy a növekvő hasa útban lesz majd faragás közben, de megtanult azzal együtt dolgozni, ráadásul a hasának semmi köze

nem volt a karja és a válla erejéhez. Ha valami, akkor felpezsdítő volt a tudat, hogy egyszerre képes a fában és a saját testében is életet teremteni. És különös módon, bár néha kimerültnek érezte magát a terhesség miatt, a megerőltető faragástól egyre inkább erőre kapott.

Néha-néha megállt, hogy igazítson a karjai szögén, vagy egy másmilyen alakú vésőt kapjon fel, ahogy az aprócska madarak alakja lassan előbukkant a fából. Végül letette a kalapácsot és csak az éles eszközökkel dolgozott, egyik simítás követte a másikat. A pengék könnyedén szeltek a világos faanyagot, miközben papírvékony forgácsok hulltak alá.

Ahogy telt a délután, Elise elveszítette az időérzékét. Valahol odakint a nap a láthatár felé haladt, de ő mindezt nem látta a sötét szobában, ahonnan nem nyílt kilátás az ajtón túli világra. Csak az számított, hogy hosszú ideje először újra alkot. Érezte, hogy a benne kavargó érzések erősödnek, átáramlanak az erezetbe vájó szerszámokba, majd amikor végre befejezte és leült, hogy megnézze, mit alkotott, úgy érezte, nagy súly gördül le róla.

Több tucat, a puha hársfából kivájt madár emelkedett fel egy mocsaras folyópartról, szárnyuk szélesre tárva, arcuk az ég felé nézett. De vékony inak, a földhöz vezető szálak határozottan egyhelyben tartották őket, és Elise megtalálta a szomorúságot a szemükben, a döbbenetet a csőrükben, amikor ráébredtek, hogy mindörökre a földhöz vannak láncolva. Juliette gyásza áradt ki a kezéből – *mint egy madárraj, amelyben rengeteg madár van, felrepülnek, de nincs hová menniük* –, és tudta, hogy hosszú aszály után valami különlegeset alkotott. Jó ideje először érezte, hogy talán minden rendben van.

De amikor kimerülten belépett a szalonba, az izmok a karjában, vállában és a hátában énekeltek a megkönnyebbuléstől és a kintől. Izgatott kiáltásokat hallott lentről az utcáról, amik nem értek el hozzá, amíg a zárt műteremben

dolgozott. A heringcsontos tölgyfapadló hideg volt meztelen talpa alatt, bár a nyitott kétszárnyú ablakokon továbbra is balzsamos szellő fújt be. Beesteledett, miközben alkotott, és amikor a baba megmoccant a hasában, Elise nyugtalanságot érzett. A márványkandalló feletti díszes órára pillantott. Elmúlt nyolc óra, és Olivier még mindig nem tért haza. Valami nem stimmel.

Elise az ablakhoz sétált, és kicsit szélesebbre tárta, átnézett a kovácsoltvas balkonon. Odalent az általában csendes avenue Mozarton emberek gyülekeztek, voltak, akik francia zászlókat lengettek, mások hangosan vitatkoztak, egy férfi a sarkon részegen énekelte a *La Marseillaise*-t, miközben egy lámpaoszlopot ölelgetett. Elise kavargó gyomorral nézte őt. Nem volt oka azt hinni, hogy a csődületnek van köze Olivier-hez és a kis művészkörhöz, akikkel kávéházakban találkoztak, és arról beszélgettek, hogy gyűlölik a Daladier-kormányt. Az a szóbeszéd járta, hogy megtorlás vár az agitátorokra, és Olivier nem volt mindig kellően körültekintő a baloldali meggyőződésével kapcsolatban. Lehetett ma rendőri akció, amit a kormány rendelt el?

De aztán hallotta, hogy fordul a kulcs a lakásuk zárjában, és az egész teste elernyed a megkönnyebbüléstől, amikor megfordult, és látta, hogy Olivier belép, sötét haja, amit általában pomádéval hátrafésült, most lazán kócolódott, a szeme csillogott. Félig betűrt inge ujjja elszakadt, az arckifejezése vad volt, sütött róla a félelem és a diadalittasság különös keveréke.

– Drágám? – kérdezte Elise a férje felé indulva, az aggodalma a tetőfokára hágott, amikor vékony vércsíkot pillantott meg a férfi jobb szemöldöke felett.

– Megtörténik, Elise. – Olivier bebotorkált a lakásba, bevágta maga mögött az ajtót, és a nő ekkor vette észre, hogy részeg.

– Olivier...? – A férje felé nyúlt, vigasztalni akarta őt, bármi legyen is a baj, de ő türelmetlenül hessegette el a kezét. Nem akart vigaszt, őt sem akarta.

– A háború, Elise – mondta, és a szemében valami veszélyesen megcsillant. – Hol a csudában voltál egész délután? Egy kő alatt rejtőzködtél? Hitler megszállta Lengyelországot. Kitört a háború!

❖ NEGYEDIK FEJEZET ❖

Két nappal azután, hogy Németország megszállta Lengyelországot, Franciaország és Anglia hadat üzent, és bár a francia fővárosban még alig változott valami, Juliette érezte a tapintható feszültséget, a változást a levegőben, azt, ahogy az emberek most leszegett tekintettel mentek el egymás mellett az utcán. Egy héttel később továbbra is kábultan jártak-keltek Paullal, várták, hogy valami szörnyűség történjen.

A háború újra eljutott Európába. A gondolat, hogy mi jön ezután, megbénította, mert a háborúban senki sincs biztonságban. Ezt elsőkézből tudta, 1918-ban csak ötéves volt, amikor az édesanyja megkapta a táviratot, amiben az állt, hogy az édesapja életét veszítette valahol a Marne mellett, és nem tér vissza kicsi kék connecticuti házukba. Juliette nézte, ahogy az anyja küszködik, aztán hozzámegy egy férfinhoz egyszerűen azért, mert szüksége volt valakire, aki gondoskodik róla, és tetőt ad a lánya feje fölé.

Paul is ismerte a háborút, tizenhét volt, amikor a Nagy háború elkezdődött, és utána rögvest besorozták. Szinte

a teljes konfliktust végigharcolta, aztán 1918-ban a jobb lába megsérült egy robbanás során a lövészárookban. Hazaküldték, és még most sem beszélt Juliette-tel a dolgokról, amiket látott.

– Túl fájdalmas – mondta neki néha. – Nem akarom, hogy a rémálmaim összevérezzék az álmaidat. Szerencsés vagyok, hogy hazatértem.

Paullal Juliette családra lelt. Tartozott valahová. Meglelte a lelke másik felét. Sosem hitt az ilyesmikben, mielőtt megismerte a férfit. A mindent elsöprő szerelem a könyvekbe és színdarabokba illett, a való életben nem lelhetünk rá. Az anyja és a mostohaapja között soha nem volt ilyesmi. De Paul valóságos volt, és valahogy napról napra egy kicsit mindig jobban beleszeretett. Folyton azt várta, hogy repdeső szíve megnyugszik majd, és ismerős ritmusba rendeződik, de aztán látta, ahogy a férje összeesküvőn sugdolózik Claude-dal, álomba ringatja Alphonse-ot, rajtakapta, hogy áhítattal figyelni őt a szoba túlfeléről, vagy terhes hasát simogatta, amikor azt hitte, hogy alszik, és a pulzusa újra felgyorsult, éppen úgy, mint amikor először találkoztak.

Elise LeClairnek is kijutott mindez? Juliette nem tudta biztosan, hogy napokkal később miért gondol még mindig a nőre, amikor egy közelgő konfliktus kísértetének minden mást ki kellett volna űznie a fejéből.

– Franciaország belép a háborúba? – kérdezte Claude aznap reggel hatalmasra tágult szemekkel. Paul és Juliette aggódva egymásra néztek, aztán a nő derűsen azt mondta:

– Nincs miért aggódnod, drágaságom! Épek és egészségesek vagyunk. – Úgy tűnt, Claude megnyugodott, de aztán Juliette észrevette, hogy Paul megint őt nézi, és az arckifejezésében tükröződő kétségtől elakadt a lélegzete. Nem esik bajuk, igaz? Végére is a harcok messzire dúlnak, keleten. Franciaország határait pedig védelmezik, áthatolhatatlan.

De az egyik legjobb vevőjük, Ruth Levy, egy néhány háztömbnyire élő özvegy hölgy, aznap reggel bejött a gyerekeivel, Georges-zsal és Suzanne-nal, és idegesen járkált a sorok között, miközben a gyerekek Claude-dal és Alphonse-zal játszottak. Ruth Németországból érkezett a Nagy háború után, hogy hozzámenjen a francia férjéhez, aki néhány éve meghalt. Ő azóta beszélt a háború lehetőségéről, amióta előző év novemberében egy éjszaka fosztogatók Németország-szerte zsidó otthonokat, üzleteket és zsinagógákat pusztítottak el a náci párt támogatásával. *Kristallnacht*nak nevezte. A törött üveg éjszakája.

– Hitler egyre vakmerőbb – mondta akkor remegő hangon. – Nem fog megállni, Juliette.

Juliette tudta, hogy Ruth és a gyerekei zsidók, és ezen a reggelen a nő elmondta neki, hogy a hadüzenet óta nem alszik.

– Ha a németek támadnak – mondta fojtott hangon, amikor belépett a boltba –, félek, hogy a gyerekek és én sehol sem leszünk biztonságban.

Juliette próbálta megnyugtani, de Ruth a fejét rázta, összeszorította a száját, és elsétált keresgélni.

Juliette azzal terelte el a gondolatait, hogy átrendezte a könyveket a gyerekrészlegben, ábécésorrendben tette vissza őket szerző szerint, amikor hallotta a bejárati ajtón lévő hang halk kondulását. Felállt és leporolta a térdét, megkönnyebbült, hogy egy másik vevőre koncentrálnak.

– Jövök! – kiáltotta, miközben a gyermekrészlegről a bolt fő helyisége felé indult. Széles mosolyra derült, amikor meglátta, ki áll ott. – Elise! – kiáltotta. – Nem voltam benne biztos, hogy visszajössz!

– Alig vártam, hogy eljőjtek – mondta a nő, de a mosolya nem törölte le az aggodalom ráncait az arcáról. – Őszintén szólva utoljára itt éreztem magam önmagamnak.

Juliette mosolygott, próbálta megérteni, hogyan lehet nem mindig önmagának éreznie magát az embernek. A két nő arcon csókolta egymást.

– Aggódtam miattad – mondta Juliette hátralépve. – Hogy vagy? Volt még riadalom a parkban történtek óta?

Elise a növekvő hasára tette egyik kezét.

– Azt hiszem, a baba jól van. Tényleg meg kell köszönöm, amit értem tettél. Igazán kedves volt tőled, hogy...

– Badarság! – szakította félbe Juliette mosolyogva. – Az volt a legkevesebb, amit egy anya megtehet egy másikért. És mekkora szerencsém volt, hogy egy amerikaival találkoztam. – Juliette intett Elise-nek, hogy kövesse. – Gyere! Itt az egyik törzsvásárlóm a gyerekeivel. Bemutatlak neki.

Ruth szórakozottan nézegetett egy sor útikönyvet, amikor közeledtek.

– Ruth! – szólította meg Juliette. Az asszony távolba révedő tekintettel megfordult. – Szeretném, ha megismernéd az új amerikai barátnőmet, Madame LeClairt. Elise, ő itt Madame Levy.

– Bonjour, Madame Levy – köszönt Elise udvariasan.

– Bonjour! – Ruth biccentett felé, de még mindig úgy festett, mint aki elveszett a saját világában.

Juliette gyengéden Ruth karjára tette a kezét.

– Menjünk, nézzük meg, mit olvasnak a gyerekek! Elise, megismerheted Georges-ot és Suzanne-t.

Mindkét nő követte Juliette-et a gyerekrészlegre, és figyelték, ahogy Georges drámaian felolvast a többi gyereknek a *L'Oeuf magique**-ból, Claude egyik kedvenc képeskönyvéből.

– Tud olvasni? – kérdezte Elise, és amikor Ruth őszintén elmosolyodott, Juliette szíve kicsit felderült.

* *A varázstojás*

– Nagyon büszke magára – mondta, a szemét egy pillanatra sem véve le a fiáról. – És én is büszke vagyok rá.

Amikor Georges befejezte a mesét, és győzedelmesen becsukta a könyvet. A három nő tapsban tört ki, a fiú pedig nevetve odajött, és átkarolta az anyja derekát. A testvére követte őt, ahogy Juliette két kisleány is.

Juliette a fiai fejére tette a két kezét.

– Alphonse, Claude, drágáim, emlékeztek Madame LeClairre? – Alphonse bólintott, Claude pedig továbbra is Elise-t bámulta.

– Jól érzi magát, madame? – kérdezte tőle, a szemében aggodalom csillogott.

– Igen – nyugtatta meg az asszony. – Köszönöm, Claude, nagyon kedves vagy! A víz, amit hoztál, nagyon sokat segített.

A kisfiú elpirult.

– Jó – motyogta.

– Georges, Suzanne, ő Madame Foulon barátja, Madame LeClair – mutatta be Ruth a gyerekeinek, akik kíváncsian néztek fel Elise-re. Suzanne szégyenlősen integetett egyet, Georges pedig mintha méregette volna őt.

– Maga nagyon elegáns – mondta, amitől Elise elnevette magát.

– Esküszöm, hogy egyáltalán nem vagyok elegáns. Te viszont nagyon jó mesélő vagy.

A fiú elhessegette a szavait.

– Akkor egy elegáns lakásban lakik? – kérdezte. – Úgy fest, mint aki egy elegáns lakásban él, sok elegáns edénnyel, és talán még szobalánya is van.

– Georges! – korholta Ruth. – Ez egy nagyon udvariatlan kérdés!

– Az égvilágon semmi gond – válaszolta Elise nevetve. – A lakásom nagy, Georges, de nem különösebben elegáns,

és hogy őszinte legyek, hajlamos vagyok elejteni az elegáns edényeket, amikor mosogatok. Ez az átkom.

Georges gyanakodva méregette.

– Tehát nincs szobalánya, aki maga helyett mosogat?

– Georges! – korholta ismét Ruth, az arcát előntötte a pír, de Elise elhessegette a tiltakozást.

– Nem, nincs szobalányunk – felelte. – És a lakásunk csak azért nagy, mert a férjemmel mindketten művészek vagyunk. Mindkettőnknek van műterme.

– Maga művész? – visszhangozta Georges, és a szeme tágra nyílt. Juliette is meglepetten nézett Elise-re. – Mit fest?

– Ami azt illeti, a férjem festő, én pedig fából faragok ki dolgokat.

– Azt mondta, a vezetékneve LeClair? – Ruth is Elise-re meredt, valami megváltozott az arc kifejezésében. – Ugye nem Olivier LeClair felesége?

Elise elpirult, és a mosolya kicsit megingott.

– De, ami azt illeti, az vagyok. Ismeri?

– Igen, persze. – Ruth le volt nyűgözve. – A férjem, aki akkor halt meg, amikor a gyerekek kicsik voltak, műgyűjtő volt. Olivier LeClair volt az egyik kedvence. Biztosan nagyon örült volna, ha megismerheti önt.

– Őszinte részvétem a férje miatt, Madame Levy! – mondta Elise.

– Köszönöm! De hogy őszinte legyek, néha úgy gondolom, ha amúgy is mindenképpen el kellett veszítenünk őt, jó, hogy azelőtt ment el, hogy a világ újabb háborúba lépett. Tudja, Franciaországban harcolt a Nagy háborúban, és amikor összeházasodtunk, azt mondta, fél, hogy az országaink újra szembekerülnek. Aggódok, mi fog történni most, hogy ez a helyzet.

Úgy tűnt, Elise, nem tudja, mit mondjon, ahogy Juliette sem, de végül így szólt:

– Kérem, Ruth, próbáljon nem aggódni! Franciaország nem fogja Németország példáját követni. Itt biztonságban van.

– Egyelőre, Juliette. – Ruth állta a tekintetét. – Egyelőre. De a németek mindannyiunkért eljönnek, mindegy, mit írnak az újságok.

Aznap este, miután bezárta a könyvesboltot, Juliette a kis konyhájuk tűzhelye mellett állt, szórakozottan kavargatta a poréghagymalevest. Madame Levy szavai jártak a fejében.

– Úgy nézel, mintha a világ súlyát cipelnéd a válladon – mondta Paul a konyhába lépve, Alphonse a karjában, Claude a nyomában. Gyengéden beültette a kicsit a fá etetőszékébe, és megállt Juliette mögött, a két kezét a vállára tette, és megszorította feszült izmait. Orrával megsimogatta a nő fülét, akinek ettől kéj futott végig a gerincén. – Mi az, szerelmem? Jól érzed magad?

Juliette a gyerekekre pillantott. Claude pálcikaembereket rajzolt egy papírra, és megmutatta az alkotását Alphonse-nak.

– Ma bejött Ruth Levy. Nagyon aggódik a háború miatt.

Paul keze megállt az asszony vállán, és néhány pillanatig hallgatott.

– Én is.

Juliette megfordult, és a férje szemébe nézett. Paul barna szeme mindig elsötétült, a pupillája kitágult, ha aggódott, és most fekete volt, akár az éjszaka.

– De a katonáink biztosan visszafordítják a németeket – mondta Juliette.

– És ha nem? Mi túl fogjuk élni. De Madame Levy...

– Paul hangja kínlódva elcsuklott. – Nem tudom, Juliette. Nem tudom. Félek, hogy rossz helyzetben van.

Később, miután Paul és a gyerekek nyugovóra tértek, Juliette a konyhában ült, Fitzgerald *Az Édentől messze* című regényének viharvert példánya nyitva feküdt előtte. Az olvasás általában vigaszt hozott számára, de ezen az estén képtelen volt koncentrálni, továbbra is Ruth szavai jártak a fejében. *A németek mindannyiunkért eljönnek, mindegy, mit írnak az újságok.* Mi van, ha igaza van? Mi van, ha ez a csend, ez a normalitás, ez a stabilitás, amit biztosra vettek, egyszerűen csak a vihar előtti csönd?

– Maman? – hallotta Claude hangocskáját az ajtó felől, és megfordulva látta, hogy a legidősebb gyermeke ott áll, és ütött-kopott barna angóramaciját óvón szorongatja a karja alatt. – Maman, jól érzed magad?

Juliette letette a könyvet, felállt, áthaladt a konyhán, és letérdelt, hogy szemmagasságba kerüljenek.

– Drágaságom, miért nem alszol?

– Hallottalak – szipogott a fiú, és megtörölte az orrát a kézfejjével. – Maman, mi a baj?

– Semmi, édes kisfiam. – Juliette a karjába vonta, érezte a szívverését. – Nincs miért aggódnod. Menj vissza aludni, csillagom!

A fiú néhány másodpercig ölelte, de aztán elhúzódott.

– Maman, nagy vagyok. Többé már nem kell megvédened. Madame Levy az? Veszélyben van?

Úgy tűnt, Claude mindent észrevesz.

– Most nem, drágaságom. Most nem.

– De hallottalak beszélni a Papával...

Juliette-be belenyilallt a bűntudat. Több esze lehetett volna annál, mint hogy aggasztó dolgokról beszéljen a gyerekek előtt. Claude mindig hallgatta, még akkor is, amikor úgy tűnt, hogy valami más foglalja le. Egy nap majd jó, figyelmes férfit cseperedik, mint Paul.

– Drága kisfiam, most minden rendben. Biztonságban vagyunk, mindannyian.

Juliette érezte, hogy a fiú megfeszül, aztán ellazul, ahogy anyja vállára simul.

– Megígéred, Maman?

– Megígérem! Most bújjunk vissza az ágyba, jó? – De amikor felvette a fiát, aki nehéz volt a karjában, kirázta a hideg.

Ült a fiú mellett az ágy szélén, a hátát simogatta, amíg el nem aludt, de a csendben, ahol csak lassú légzése és Alphonse alkalmankénti álmok motyogása keltett zajt, bizsergett a bőre az érzéstől, hogy valami szörnyűség közeledik feléjük. A hasára tette a kezét, megpróbálta megnyugtatni a babát, aki most rúgott, mintha ki akarna jutni.

– Semmi baj, drágaságom! – suttogta a sötétségbe. – Megvédelek. – De amikor a szavak semmibe veszttek, erőtlenségben a mozdulatlanságban, eltűnődött, vajon tényleg megígérhet-e bármit, amikor a jövő ismeretlen, és viharfellegek gyülekeznek.